

ΜΟΥΡΓΚΑΝΑ

{Τόπος μαρτυρίου, θυσίας και δόξας}

Μουργκάνα. Τραχύς, δυσπρόσιτος, απότομος, άδενδρος ορεινός όγκος της περιοχής Θεσπρωτίας της Ηπείρου πάνω στην οριοθετική γραμμή μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας.

Τρεις ήταν οι κυριότερες ορεινές περιοχές, τις οποίες κατά την περίοδο του αδελφοκτόνου εμφυλίου πολέμου οργάνωσαν, οχύρωσαν, κατέστησαν και θεωρούσαν απόρθητα φρούρια οι ξενοκίνητες εχθρικές δυνάμεις του μίσους. Αυτές ήταν η Μουργκάνα, το Βίτσι και ο Γράμμος.

Επελέγησαν λόγω των ιδιαίτερων εδαφικών χαρακτηριστικών τους και της γειτνίασης με τις ιδεολογικά συμπορευόμενες χώρες της Αλβανίας και της Γιουγκοσλαβίας. Σε αυτές στήριζαν και υπολόγιζαν αφ' ενός μεν τις αναπληρώσεις των απωλειών και την περίθαλψη και νοσηλεία του προσωπικού τους, αφ' ετέρου δε την παροχή συνεχούς ρεύματος διοικητικής μέριμνας.

Τρία χρόνια διήρκεσε ο αδελφοκτόνος αυτός τραγικός σπαραγμός. Μάρτιος 1946 – Αύγουστος 1949, ο οποίος διαίρεσε τον ελληνικό λαό σε δύο βαθιά μισούμενες παρατάξεις και βύθισε την Πατρίδα μας στο πένθος και στον πόνο με τις εκατόμβες των νεκρών και αγνοουμένων Ελλήνων και από τις δύο αντιμαχόμενες δυνάμεις.

Για την κατάληψη και εκκαθάριση των αμυντικών τοποθεσιών τους από τις Ένοπλες Δυνάμεις της Πατρίδας μας, πολλές επιχειρήσεις σχεδιάστηκαν και περισσότερες αιματηρές μάχες δόθηκαν, οι οποίες στοίχισαν πολλούς νεκρούς και τραυματίες.

Συγκεκριμένα εναντίον της οχυρωμένης τοποθεσίας της Μουργκάνας, ο Ελληνικός Στρατός ενήργησε τρεις επιθετικές ενέργειες κατά το έτος 1948. Ολοκλήρωσε και πέτυχε την κατάληψη και εκκαθάριση με την τελευταία 11 – 22 Σεπτεμβρίου 1948, με σοβαρές απώλειες των ανταρτικών δυνάμεων σε προσωπικό και υλικά.

Βαριές ήταν οι απώλειες σε προσωπικό και του Εθνικού Στρατού, τόσο κατά τις συνεχείς, αλληπάλληλες και διαδοχικές επιθετικές ενέργειες, όσο και κατά τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις της περιοχής, που προηγήθηκαν. Αποτελεί και είναι μοναδική και εξαιρετική η περίπτωση αιχμαλωσίας λόχου δύναμης 120 ανδρών του 611 ΤΟ, τους οποίους κατά παράβαση των διεθνών κανόνων και αρχών του δικαίου του πολέμου, αλυσόδεσαν με σύρματα και καλώδια και στη συνέχεια βασάνισαν και ε-

κτέλεσαν κατ' απάνθρωπο και φρικτώδη τρόπο και τελικά τους έριξαν σε ομαδικό τάφο στην περιοχή του χωριού Τσαμαντά.

Τελευταία, προς τιμήν των πεσόντων και θυσιασθέντων αξιωματικών, οπλιτών και ιδιωτών κατά τις πολεμικές επιχειρήσεις της Μουργκάνας αναγέρθηκε επιβλητικό και μεγαλοπρεπές μνημείο στον Τσαμαντά. Στο μνημείο αυτό κάθε χρόνο, την τελευταία Κυριακή του μήνα Σεπτεμβρίου, τελείται με πρωτοβουλία, φροντίδα και μέριμνα του Συνδέσμου «Φίλοι του Στρατού» Φιλιατών επιμνημόσυνη δέηση και κατατίθεται δάφνινο στεφάνι μνήμης, τιμής και ευγνωμοσύνης.

Παρά τη σπουδαιότητα και πανθομολογούμενη σημασία της μάχης της Μουργκάνας, για τη συνέχεια και γενικά την τελική έκβαση του εμφυλίου πολέμου, η ΕΑΑΣ, μέχρι σήμερα, αποφεύγει να συμπεριλάβει στο ετήσιο επετειακό ημερολόγιο της την ιεροπρεπή αυτή εκδήλωση μνήμης.

Η επιμνημόσυνη δέηση και η κατάθεση ενός δάφνινου στεφανιού μας υπενθυμίζει την ευθύνη, το καθήκον και την υποχρέωση να προστατεύουμε τη μνήμη των πεσόντων συναδέλφων μας με αξιοπρέπεια, σεβασμό, ειλικρίνεια και άφοβα γενναϊότητα, που εμπνέει η αλήθεια της αυτοθυσίας τους, χάριν της οποίας απολαμβάνουμε τα αγαθά της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και της δημοκρατίας της Πατρίδας μας.

Σήμερα, εβδομήντα δύο χρόνια μετά, τιμούμε και δεν ξεχνούμε τη φρικτή τραγωδία, που έχει στιγματίσει την πορεία της κοινωνίας μας, του κράτους, του έθνους ο εμφύλιος πόλεμος. Τιμούμε τον ηρωισμό, την αυταπάρνηση, την αυτοθυσία, το μαχητικό πνεύμα, τον ενθουσιασμό, το υψηλό φρόνημα και την πειθαρχία των παιδιών της Ελλάδας, που επέδειξαν στις αποφασιστικές στιγμές των επιχειρήσεων εναντίον των ξενοκίνητων εχθρικών ανταρτικών δυνάμεων.

22 Σεπτεμβρίου 1948

Μια ακόμη ένδοξη και μεγάλη ημέρα για την Πατρίδα μας, μια επέτειος, μια αποφασιστική νίκη του στρατού μας, ένας θρύλος, μια μνήμη, ένα εθνικό χρέος.

Την ένδοξη αυτή ημέρα επιβάλλεται να τιμούμε εμείς κατά τον καλλίτερο, ει δυνατό, τρόπο και να αποτινουμε τον οφειλόμενο φόρο μνήμης, τιμής και ευγνωμοσύνης προς τους αξέχαστους ηρωικούς μαχητές της Μουργκάνας.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Με Τιμή

Νικόλαος Ζαρκάδας

Υποστράτηγος ε.α.